

saaledes, som alt fremhævet, at der er andre Hensyn, som gjøre det indlysende, at der ikke for Diebliffet vel kan være Tale om at iværksætte denne Reform, navnlig Hensynet til den Forbindelse, hvori den staaer med vor finansielle Stilling. Saalænge det ikke er os muligt at overse, hvad denne Reform vil koste at gennemføre, og vi heller ikke have nogen Mening om, hvorvidt vore finansielle Kræfter i det Hele taget vilde strække, kan denne Reform ikke sættes i Værk; men selv om det saaledes maa ansees for givet, at det for Diebliffet ikke vil være muligt at bringe den ilive, forekommer det mig dog, at der er overveiende Grunde til at arbejde for Sagen, under den sikkre Forudsætning, at den Tid vel vil komme, da en Iværksættelse af Reformen vil kunne skee. Man siger vel, at det, at arbejde med den Bevidsthed, at Reformen dog ikke for Diebliffet kan gennemføres, vil medføre, at Arbeidet ikke bliver udført saa godt, som ønskeligt var, men det forekommer mig egentlig ikke, at denne Betragtning holder Stik. Der er jo dog tidligere i samme Sag arbejdet med megen Iver i dette Thing, og det naaget det, idetmindste første Gang, da den var forelagt Thinget, maatte staae klart for Enhver, at den ikke kunde gennemføres dengang. Naar vi nu behandle Sagen, er Forholdet aldeles ligesom tidligere; vi hde vort Bidrag til, at den, naar Tiden kommer, kan blive gennemført; det er kun et nyt Stadium, der nu forestaaer, af de Overveielser, som den maa gennemgaae. — Der kan spørges, om der da virkelig er en stærk Stemning tilstede i Landet for Gjennemførelsen af denne Reform, og jeg troer, at man overeensstemmende med Sandheden maa sige, at ligesom det er naturligt, at denne Stemning for Diebliffet ikke findes, saaledes maa man ogsaa indbrømme, at der, før de Begivenheder indtraf, som nu lægge Beslag paa Alles Sind, heller ikke var nogen stærk almindelig Stemning tilstede derfor; men herpaa troer jeg ikke, at man skal lægge nogen særdeles afgjørende Vægt. Nævningeinstitutionen er en Institution, hvorom Folk i Almindelighed have høist uklare Begreber; det kan til en vis Tid blive Mode at raabe paa, at vi skulle have Nævningeinstitutionen, men den

Mode gaaer over ligesom andre Moders, og den har ikke havt nogen Grund eller Rod, netop fordi man ikke ret vidste, hvorom Talen var. Jeg troer som sagt ikke, at man skal lægge nogen afgjørende Vægt paa, at en saadan Stemning for Nævningeinstitutionen ikke har været tilstede. Vi maae erindre, at Nævningeinstitutionens Indførelse er en ligefrem Følge af vor Grundlov; det er en Tilværelsesmaade i den Retning, som er os tilfagt i Grundloven og ved den Forsatning, hvorunder vi leve; det er et Moment, som hører til hele det frie Liv, som Forsatningen har tilfagt at indføre. Jeg skal nu ikke fremhæve Betydningen af Nævningeinstitutionen som et Værn for Friheden — i saa Henseende have, vi Gud ske Lov, hidtil ikke savnet den — men det kan dog ikke nægtes, at en saadan Tid kan komme; heller ikke skal jeg fremhæve den Betydning, Nævningeinstitutionen kan have som et Led i den hele politiske Udbannelse, for at det ret kan gaae op for Folket, hvad det har at betyde at have et aktiv Borgerrædet i en fri Stat, hvilket paa lægger Pligter ved Siden af, at det giver store Rettigheder; men derimod skal jeg tillade mig at fremhæve, at skjøndt den nuværende criminelle Retspleie hidtil, saavidt jeg veed, ikke har været saaledes, at man endnu har følt noget levende Savn af, at den ikke er afløst af nogen anden, troer jeg, at det maa være indlysende for Enhver, navnlig for de Mænd, i hvis Lod det er faldet at virke for Retspleien, at den Tid nærmer sig mere og mere, da dette maa skee. Den inquisitoriske Magime, som hidtil har været den gjældende, kan, om ogsaa Lovgivningen derom bliver bestaaende, ikke gennemføres, som den efter sit Princip skal det; men naar man betager denne Fremgangsmaade de Midler, hvoraf den hidtil har betjent sig, og hvorved den alene kan udøve nogen Kraft og Virksomhed, bliver der et Savn, et Hul, et Intet, som absolut maa udfyldes af noget andet. Jeg udtaler det derfor som min fulde Overbeviisning, at om det end ikke hidtil har vist sig, vil det dog efterhaanden vise sig mere og mere, at Retsikkerheden vil kræve, at den nuværende Retspleie maa afløses af noget andet. Anskuelserne ere nu ikke længere saadanne, at den Maade, hvorpaa man hidtil er gaaet